

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 170/07-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti B., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. D. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3672/2006 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1892/98), za účasti Okresného súdu Bratislava II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti B., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3672/2006 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1892/98) p o r u š e n é b o l o .

2. Obchodnej spoločnosti B., s. r. o., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti B., s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 7 492,24 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät'desiatdva slovenských korún a dvadsaťštyri halierov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. D. K., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júna 2007 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti B., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 10. júla 2007, zastúpenej advokátom JUDr. D. K., B., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 39 Er 3672/2006 (pôvodne vedenej pod sp. zn. E 1892/98).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že okresný súd na základe návrhu sťažovateľky ako oprávnenej osoby vydal uznesenie sp. zn. E 1892/98 z 25. januára 1999, ktorým bol proti povinnému nariadený súdny výkon rozhodnutia predajom hnutel'ných vecí. Okresný súd zaslal 10. mája 2001 spis Okresnému súdu D. za účelom uskutočnenia výkonu rozhodnutia predajom hnutel'ných vecí. Sťažovateľka ďalej uvádza, že po vrátení spisu okresnému súdu 1. júla 2003 nebol v predmetnej veci vykonaný žiadny úkon.

Sťažovateľka podala počas nariadeného súdneho výkonu rozhodnutia v súlade s prechodným ustanovením § 372m Občianskeho súdneho poriadku (účinného od 1. septembra 2005, ďalej len „OSP“) okresnému súdu 27. februára 2006 návrh

na vykonanie exekúcie so súčasťou žiadosťou postúpenia tejto veci označenej exekútorke. Okresný súd výzvou z 18. októbra 2006 vyzval exekútorku, aby vyčíslila výšku pohľadávky, a uznesením č. k. 39 Er 3672/2006-29 z 31. januára 2007 žiadosť súdnej exekútorke o udelenie poverenia na výkon súdnej exekúcie zamietol. Sťažovateľka podala proti uvedenému uzneseniu odvolanie, o ktorom okresný súd ku dňu podania sťažnosti nerozhodol.

Podľa názoru sťažovateľky došlo postupom okresného súdu v namietanom konaní k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto navrhuje, aby vo veci jej sťažnosti ústavný súd vydal nasledovný nálež:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3672/2006 (predtým sp. zn. E 1892/98) porušené bolo.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 20.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava II je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy konania v sume 7.492,- Sk na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 170/07-12 z 26. júla 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľky a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vyjadrenie predsedníčky okresného súdu č. Spr. 2111/07 z 26. septembra 2007 bolo ústavnému súdu doručené 4. októbra 2007, doplňujúce vyjadrenie z 29. októbra 2007 bolo ústavnému súdu doručené 5. novembra 2007. V predmetnom vyjadrení je uvedené:

«Návrh na výkon rozhodnutia a to predajom hnutel'ných vecí v sume 1.400,- Sk s prísl. podal na súd dňa 17. 12. 18998 (správne má byť 1998, pozn.) oprávnený, B., a. s., B. proti povinnému V. P.

Uznesením č. k. E/1892/1998-1 zo dňa 25. 01. 1999 bol nariadený výkon rozhodnutia predajom hnutel'nosti povinného na uspokojenie pohľadávky do výšky 1.400,- Sk s prísl.

Ako vyplýva zo spisu v ďalšom súd vykonal úkony za účelom zistenia adresy trvalého, príp. prechodného pobytu povinného.

Dňa 10. 05. 2001 bol predmetný spis zaslaný na prevedenie výkonu na Okresný súd v D., z dôvodu, že povinný mal podľa informácie z Registra obyvateľstva informácie, že povinný má adresu v obvode Okresného súdu v D.

Dňa 21. 07. 2003 bol spis vrátený na Okresný súd Bratislava II. Dňa 27. 02. 2006 podal oprávnený návrh na vykonanie exekúcie podľa § 372 ods. 1, 2 O. s. p.

Dňa 03. 03. 2006 bola vec pôvodne vedená v oddelení „E“ pod sp. zn. E 1892/98 prevedená do registra „E“.

Uznesením zo dňa 31. 01. 2007 č. k. 39 Er 3672/2006-29 bola žiadosť oprávneného o udelenie poverenia súdnej exekútorke JUDr. Ing. Z. D. zamietnutá. Predmetné rozhodnutie bolo vydané vyššou súdnou úradníčkou a oprávnený doručil dňa 01. 03. 2007 odvolanie proti predmetnému rozhodnutiu.

O odvolaní oprávneného rozhodol dňa 17. 04. 2007 zákonný sudca, zrušil uznesenie č. k. 39 Er 3672/2006-29 zo dňa 31. 01. 2007 a vydal dňa 24. 05. 2007 vydal poverenie pre súdneho exekútora na vykonanie exekúcie.

Dňa 31. 07. 2007 doručila súdna exekútorka podanie, ktorým vrátila poverenie na vykonanie exekúcie č. 5102 035673 v zmysle § 60 Exekučného poriadku s odôvodnením, že exekučné konanie sa skončilo vymožením pohľadávky s príslušenstvom vrátane trov exekúcie dňa 27. 07. 2007.

Vo veci nešlo o skutkovo a právne náročnú vec.

Zákonnou sudkyňou od doručenia návrhu na súd bola vo veci JUDr. N. P., ktorá je od 01. 01. 2007 dočasne pridelená na výkone funkcie sudcu na Krajský súd Bratislava a od 02. 04. 2007 bola vec opatrením predsedu pridelená JUDr. G. S., ktorá vo veci koná plynulo.»

Ústavný súd zo súvisiaceho súdneho spisu zistil v zásade rovnaké skutočnosti, ako vo svojom vyjadrení uviedol okresný súd.

Právny zástupca sťažovateľky v stanovisku z 9. novembra 2007, ktorým reagoval na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu z 26. septembra 2007, ako aj na doplňujúce vyjadrenie z 29. októbra 2007, uviedol: „Zároveň oznamujeme, že nepovažujeme za potrebné sa vyjadriť k vyjadreniu predsedníčky Okresného súdu Bratislava II sp. zn. Spr. 2111/07 z 26. 9. 2007 a z 29. 10. 2007, nakoľko všetko podstatné sme už uviedli v podanej ústavnej sťažnosti.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov je odstránenie

stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, IV. ÚS 41/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

Pokiaľ ide o prvé kritérium právna a faktická zložitosť veci, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatoval, že predmetom konania vedeného okresným súdom bolo rozhodovanie o výkone rozhodnutia predajom hnutel'ných vecí a následne v nadväznosti na novelizáciu OSP exekučné konanie

uskutočňované podľa príslušných ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Z doterajšieho priebehu konania a prehľadu spisu nezistil ústavný súd žiadnu okolnosť, na základe ktorej by bolo možné predmetné konanie považovať po skutkovej alebo právnej stránke za zložité.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní predloženého spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by s'ťažovateľka prispela k predĺženiu predmetného konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Okresnému súdu bol 17. decembra 1998 doručený návrh s'ťažovateľky na výkon rozhodnutia predajom hnutel'ných vecí proti povinnej osobe (ďalej len „povinný“). Uznesením okresného súdu č. k. E 1892/98-1 z 25. januára 1999 bol nariadený výkon rozhodnutia predajom hnutel'ných vecí povinného na uspokojenie pohľadávky v sume 1 400 Sk s príslušenstvom. Následne bol okresný súd nečinný do 23. mája 2000, keď vydal pokyn na uloženie spisu na lehotu jeden mesiac. Rovnaký pokyn bol okresným súdom vydaný 24. júla 2000.

Okresný súd vydal 18. októbra 2000 pokyn na doručenie výzvy Registru obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „register“) za účelom zistenia adresy trvalého pobytu povinného. Okresný súd po doručení oznámenia registra (10. novembra 2000) vydal

10. mája 2001 pokyn zaslať predmetný spis Okresnému súdu D., pretože povinný mal prechodný pobyt v jeho obvode.

Okresný súd D. pokynom z 1. júla 2003 zaslal predmetný spis okresnému súdu, pretože trvalý pobyt povinného bol v jeho obvode. Spis bol okresnému súdu doručený 21. júla 2003. Okresný súd vydal 2. októbra 2003 pokyn na uloženie predmetného spisu na lehotu 15. október 2003. Okresný súd vydal 15. marca 2004 pokyn na doručenie výzvy registru, ako aj Ústrednej evidencii väzňov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky (ďalej len „evidencia väzňov“) za účelom zistenia adresy trvalého pobytu povinného a oznámenia, či sa nenachádza vo väzbe alebo výkone trestu odňatia slobody. Oznámenie z evidencie väzňov bolo okresnému súdu doručené 26. mája 2004 a oznámenie z registra 2. júna 2004.

Následne bol okresný súd nečinný až do 3. marca 2006, keď na návrh sťažovateľky z 24. februára 2006 (doručený okresnému súdu 27. februára 2006) na postúpenie veci poverenej exekútorke previedol 3. marca 2006 predmetnú vec do registra „E“. V ďalšom období bol okresný súd opätovne nečinný až do 31. januára 2007, keď uznesením č. k. 39 Er 3672/2006-29 vyššieho súdneho úradníka zamietol žiadosť sťažovateľky o udelenie poverenia súdnej exekútorke. Sťažovateľka podala proti predmetnému uzneseniu odvolanie, o ktorom rozhodla zákonná sudkyňa uznesením č. k. 39 Er 3672/2006-40 zo 17. apríla 2007 tak, že zrušila napadnuté uznesenie a 24. mája 2007 vydala poverenie súdnej exekútorke na vykonanie súdnej exekúcie.

Okresnému súdu bolo 31. júla 2007 doručené oznámenie súdnej exekútorke o skončení exekučného konania vymožením pohľadávky s príslušenstvom vrátane trov exekúcie so súčasným vrátením poverenia č. 5102 035673 na vykonanie exekúcie.

Vzhľadom na celkovú dĺžku predmetného konania a uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu je potrebné konštatovať, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 39 Er 3672/2006 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1892/98) došlo jeho postupom

k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Aj napriek záveru ústavného súdu, že došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 39 Er 3672/2006 (pôvodne vedenej pod sp. zn. E 1892/98) konal bez zbytočných priet'ahov vzhľadom na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ako aj skutočnosť, že predmetné konanie bolo podľa oznámenia súdnej exekútorky doručeného okresnému súdu 31. júla 2007 skončené, čím bola odstránená právna neistota s'ťažovateľky ako účastníka konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk poukazujúc najmä na dlhodobú nečinnosť okresného súdu v jej veci.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom v konaní, zložitost' veci, správanie sťažovateľky ako účastníka konania a povahu prerokovanej veci, ktorá je predmetom posudzovaného konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia pre sťažovateľku v požadovanej sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún) primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia advokátom JUDr. D. K. Ústavný súd pri priznaní úhrady trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti), a to v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to každý úkon po 2 970 Sk, t. j. spolu 5 940 Sk, čo spolu s režijným paušalom 2-krát 178 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a DPH (19 % zo 6 296 Sk) predstavuje sumu 7 492,24 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, tento nález nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2007